

Індонезія), що також негативно впливає на розвиток співпраці України з країнами Південно-Східної Азії та Океанії.

Наразі на опрацьованні сторін знаходяться проекти 5-ти угод про створення міжурядових комісій з питань торговельно-економічного співробітництва з Пакистаном, Афганістаном, Шрі-Ланкою, Бангладеш та Малайзією, підписання яких надасть можливість обміну делегаціями та розвитку співпраці на урядовому рівні, що у свою чергу сприятиме розвитку двостороннього співробітництва.

Іншим фактором є недостатній розвиток договірно-правової бази, зокрема економічного спрямування (торговельні та інвестиційні угоди підписані лише з основними країнами регіону, з іншими триває переговорний процес щодо узгодження текстів проектів угод).

Таким чином наявність факторів, стримуючих подальший розвиток співробітництва України з країнами Південно-Східної Азії та Океанії, а також існування підвищеної уваги з боку світової спільноти до них, може негативно вплинути на подальший розвиток співпраці та призвести до втрати Україною вже завойованих позицій та потенційних ринків збуту.

Проте, у короткостроковій та середньостроковій перспективі провідні країни Південно-Східної Азії (Республіка Індія, Соціалістична Республіка В'єтнам та інші), які є важливими торговельно-економічними партнерами України, збережуть позитивну динаміку свого розвитку, що об'єктивно сприятиме розширенню їх галузевого співробітництва з нашою державою.

Розширюються можливості для інвестиційної діяльності іноземних країн у Південній та Східній Азії, особливо з урахуванням значних потреб у розвитку та модернізації інфраструктури. Крім того, у найближчі роки експерти очікують інтенсифікацію економічної інтеграції держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Прискорене зростання виробництва, ефективна грошово-кредитна політика, інвестиційна діяльність та міжрегіональні інтеграційні процеси дають підстави прогнозувати, що країни Південно-Східної Азії та Океанії і надалі залишатимуться одним із регіонів світу з найбільш динамічно зростаючою економікою.

Вказане обумовлює особливу актуальність розвитку двостороннього партнерства України з зазначеними державами на довгострокову перспективу. Цьому сприятиме також загальне зростання протягом поточного року зацікавленості урядів країн Східної Азії у розвитку економічних відносин з нашою країною.

При окресленні концептуальних засад азійського напрямку у зовнішньоекономічній політиці України на короткострокову перспективу, доцільно враховувати те, що роль країн регіону у світовій економіці буде неухильно зростати. Вказане, у свою чергу, спричинить конкурентну боротьбу між КНР, Кореєю та Індією за територіально наближені до Європейського Союзу ринки збуту продукції та послуг.

Таким чином, враховуючи наявні тенденції та перспективи економічного розвитку, Україні необхідно виробити нові концептуальні підходи до розширення партнерства з країнами вказаного регіону та здійснювати відповідні заходи. Основою такої стратегії має стати залучення капіталів країн Південно-Східної Азії та Океанії до реалізації інвестиційних проектів на території України і розширення з цими країнами науково-технологічного співробітництва, а також нарощування українського експорту до цих країн, які наразі ще зберігають ємний ринок для вітчизняної продукції металургійної, машинобудівної, приладобудівної, енергетичної, а також агрохімічної галузей.

Список використаних джерел:

1. Інформаційно-аналітичні матеріали Міністерства економіки України.
2. Експрес-випуски Державного комітету статистики України "Зовнішня торгівля України товарами" за 2005-2010 рр.

УДК 339.9

ДЕРЕВ'ЯНКО І.П.,
Інститут міжнародних відносин НАУ,
кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу,
к.і.н. доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ РЕСУРСОСПОЖИВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті розглядаються основні закономірності та своєрідні риси ресурсоспоживання в контексті глобалізаційних процесів. Досліджуються соціально-економічні аспекти процесів відтворення. Аналізуються глобальні детермінанти цивілізаційного процесу, які визначають характер сучасного ресурсоспоживання. Акцентується увага на необхідності оптимізації моделі ресурсоспоживання як механізму реалізації процесів суспільного виробництва.

Ключові слова: ресурсоспоживання, природні ресурси, парадигма, виробництво, господарська діяльність, модель, механізм, навколишнє середовище, соціально-економічний розвиток, глобалізація.

Annotation. The article considers the main concepts and original features of the resources' usage in the context of globalization processes. Social and economic aspects of the renewal processes are researched. Global determinants

of civilization process, which define the character of modern usage of resources, are analyzed. There is an accent on necessity in the optimization of the model of resources' usage as a mechanism of realization of the processes of public production.

Key words: Usage of resources, natural resources, paradigm, production, economic activity, model, mechanism, environment, social and economic development, globalization.

Постановка проблеми. Реалії життя багато в чому вимагають принципової переоцінки цінностей. Досягнення науки, поширення нової парадигми прогресу зумовлюють злам існуючих виробничих систем та способів виробництва. На тлі побудови відтворювальних механізмів відбувається поширення нових цінностей та завдань економічного розвитку. Зміна моделі ресурсоспоживання, яка руйнує традиційні виробничі відносини викликана фізичною обмеженістю доступних природних ресурсів, неможливістю наслідувати витратну парадигму через її катастрофічні екологічні наслідки, більшою ефективністю інформаційної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті реалій сьогодення ресурсоспоживання як закономірне явище у світових зв'язках викликає підвищений науково-пізнавальний інтерес. Серед наукових досліджень, які проливають світло на проблеми раціонального використання природних ресурсів та збереження навколишнього середовища варто відзначити праці О.Г Акментіної, І.М Андрущенко., О.Ю Биченко, М.М Микієвич, Н.І Андрусевич, Т.О Будякової. [1; 5] Проблемам формування нової конструкції ресурсоспоживання присвячені праці З.В. Галушкіної, О.Л Кашенко, В.С. Новицького. [2; 4; 6]

Чималу увагу у своїх дослідженнях такі науковці як З.В. Герасимчук, І.М. Вахович, В.А. Голян, А.О. Олексюк, М.А. Хвесик приділяють інституційним перетворенням у природно-ресурсному секторі. [3; 7]

Невирішена частина загальної проблеми. Виходячи з наявних тенденцій глобалізації та регіоналізації ресурсоспоживання потребують ґрунтовної та комплексної оцінки можливостей національної інтеграції до світового господарського простору. Проблематика ресурсоспоживання за самою своєю природою є інтернаціональною. Адже всі держави світу, формуючи модель свого розвитку, враховують ті ресурси, якими володіють, і які закупаються в інших країнах. Більше того обмеженість ресурсів, наслідки їх використання сприяють переплітанням інтересів національних господарств.

Мета статті. Метою роботи є виявлення основних особливостей і закономірностей ресурсоспоживання в умовах глобалізації. Для досягнення окресленої мети необхідно з'ясувати характер, сутність і наслідки природокористування. Необхідним вбачається розкриття суті політики оптимізації ресурсоспоживання, яка ґрунтується на впровадженні інноваційних досягнень.

Виклад основного матеріалу. Майбутнє усього людства напряму залежить від стану навколишнього середовища, кліматичних змін та глобальних наслідків господарської діяльності людини. Відтворююча економіка, соціально-економічний добробут характеризуються постійним кількісним зростанням обсягів споживання ресурсів. За минуле століття обсяги промислового виробництва зросли приблизно в п'ятдесят разів, причому обсяги енергоспоживання зросли в тридцять разів. Упродовж свого існування людина безжалісно і бездумно експлуатує природу, задовольняючи при цьому свої грубо споживацькі інтереси [6, с. 5].

З розвитком цивілізації на одиницю виробленої продукції витрачається енергії дедалі більше, розрив між регіонами і культурами виявляється трагічно великим. За деякими параметрами людство вже наблизилося до певних меж, за якими вимальовується неприваблива перспектива. Збільшення виробництва енергії на один порядок спроможне викликати в результаті теплового випромінювання катастрофічні планетарні наслідки.

Підвищення енергозабезпеченості економічно відсталих країн до рівня західних становить серйозну небезпеку. Стрімкий економічний розвиток, індустріалізація найменш розвинутих регіонів означали б насправді крах людської цивілізації. Адже, якщо досягти в усьому світі того рівня ресурсоспоживання і того рівня промислового виробництва, що в США, то природні ресурси планети дуже швидко вичерпаються й земна куля буде просто не в силах витримати таких величезних перевантажень. Тож країни «золотого мільярду», зайнявши певні ніші в світі, навряд чи будуть сприяти економічному піднесенню слаборозвинених держав. Утім, вони відчувають все більш нагальний виклик часу щодо зміни самої парадигми соціально-економічного розвитку. Йдеться про завдання запровадження економічних, ресурсоощадних виробничих моделей, які відповідали б сучасним екологічним критеріям. [2, с. 216]

Невдале використання величезного природного потенціалу, яким сьогодні володіє людство, при споживацькому підході легко може викликати руйнівні і незворотні процеси. Така ситуація вимагає переосмислення підходів до процесів, які відбуваються не тільки в природі, але і в самому людському суспільстві, виявлення основних взаємозв'язків між ними та перспектив їх еволюції. Ця концепція знаходить своє відображення у багатьох документах ООН, виступах на міжнародних конференціях і форумах, в яких зокрема, наголошується, що єдина можливість вирішення глобальних проблем на сьогодні – це екологічно сталий розвиток [1, с. 235]. Основна ідея екологічно сталого розвитку полягає в тому, щоб «задовольняти потреби теперішнього покоління, не перешкоджаючи можливостям майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [2, с. 25].

Параметри негативного впливу на довкілля у світі вже перевищують можливості природи протидіяти антропогенному тиску. Загрозлива ситуація вимагає активізації природоохоронної діяльності, переоцінки традиційних моделей споживання. Екологічна межа, яку не можна переступати, людство уже безцеремонно

порушило. Зберегти баланс між економічним прогресом і наколишнім середовищем залишається украй непростим завданням.

Наразі приходится говорити про украй загрозливу екологічну ситуацію. Щорічно на планеті знищується понад 20 млн. га лісів, що еквівалентно площі Румунії, процеси опустелювання охоплюють 6 млн. га, що дорівнює половині площі Північної Кореї. В результаті деградації ґрунтів щорічно із світового сільськогосподарського обігу зникає 6-7 млн. га землі, що становить приблизно площу Литви. Тверді відходи виробництва вимірюються декількома десятками мільярдів тонн на рік. Глобальний обсяг стічних вод перевищує 1800 куб. км. [4, с. 134]

Людство дедалі більшою мірою відчуває вузькість планетарних меж для своєї господарської діяльності. Переважна більшість країн світу, які забезпечують суспільне відтворення шляхом активного виробничого навантаження на навколишнє середовище, зіткнулася не тільки з нестачею низки важливих для такого відтворення ресурсів, а й зі зворотною реакцією природи на здійснюваний на неї тиск. [6, с. 45]

Проблема переходу до раціонального використання природних ресурсів, екологічно сталого розвитку поглиблюється існуючими протиріччями між індустріально розвинутими країнами і країнами, що розвиваються, оскільки йдеться про оцінку відповідальності за глобальну екологічну кризу і розподіл фінансового тягаря для пом'якшення і попередження її наслідків. Таке зіткнення інтересів перешкоджає реалізації принципів екологічного захисту в глобальному масштабі. Актуальним і важливим є визначення стартових передумов окремих країн та регіонів світу щодо нинішніх можливостей їх переходу до якісно нової парадигми, зорієнтованої на пріоритети екологізації всього суспільного виробництва. Реалізація подібних завдань передбачає проведення активних інституціональних перетворень і створення інститутів, що забезпечують ефективне функціонування і гармонізацію відносин природи і суспільства [3, с. 78].

Україна належить до групи країн з несприятливими передумовами переходу до екологічно сталого розвитку, оскільки їй притаманне господарство з високою водоенергоємністю виробництва, забрудненням водних ресурсів та атмосферного повітря. Такі країни відрізняються низькою економічною ефективністю та високою екологічною ємністю виробництва.

Завдання економічного і соціального розвитку повинні бути визначені з урахуванням його стійкості, відповідності екологічному імперативу в усіх країнах – незалежно від їх рівня економічного розвитку.

В класичному вигляді ні планова, ні тим більше ринкова економіка не створює у товаровиробників матеріального інтересу до того, щоб суворо дотримуватись у виробничо-господарській діяльності екологічних вимог, тобто вимог до раціонального ресурсоспоживання та природоохорони. Кожен товаровиробник зацікавлений у тому, щоб виробити більше товарної продукції, яка реалізовується за високою ціною, при найменших витратах виробництва. Заходи щодо раціоналізації природокористування і охорони природи, вартість яких досить висока і має тенденцію до зростання, входять до витрат виробництва, але, як правило, не збільшують виробленої продукції, а тому товаровиробникові не вигідні. Для подолання такої негативної тенденції вводиться в дію економічний механізм ресурсоспоживання, який знаходить свій прояв не лише у ліквідації негативних екологічних наслідків, жорсткій податковій, кредитній, штрафній політиці, а й у розвитку екологобалансованих та природоохоронних виробництв і видів діяльності. Збільшення виробництва на базі нових технологій, дозволяє поліпшити використання і охорону природних ресурсів. [4, с. 98]

Проведення політики оптимізації ресурсоспоживання, яке базується на впровадженні в життя науково-технічних розробок, пов'язане з підвищенням ефективності господарської системи, ринкового середовища. Пріоритетні напрямки політики у сфері навколишнього середовища мають бути спрямовані на збереження, захист і поліпшення якості навколишнього середовища, розумне та раціональне використання природних ресурсів, підтримку заходів на міжнародному рівні для вирішення регіональних та загальних проблем навколишнього середовища.

Висновки. Ресурсоспоживання завжди органічно вписувалося в існуючі системи загальновищаних цінностей. Особливості споживання природних ресурсів напряму залежать від основних мотивів людської діяльності. Розвиток продуктивних сил супроводжується дедалі більшим залученням ресурсів.

Оптимізацію ресурсоспоживання слід розглядати як життєво важливий суспільний механізм, який спроможний змінити на краще не лише контури сучасної картини світу, а й продиктувати нові сценарії по запобіганню антропогенних криз. Державним структурам при виробленні економічних стратегій необхідно акцентувати увагу в екологічній політиці на попереджувальному принципі, а також на принципі здійснення запобіжних заходів та на принципі відшкодування шкоди, спричиненої навколишньому середовищу, передусім шляхом усунення її джерел.

Незважаючи на всю складність проблем ресурсоспоживання, які постали перед людством, існують всі передумови їх розв'язання. Запорукою цього може бути лише високий рівень відповідального ставлення до природних ресурсів, які є багатством не тільки теперішнього покоління, а й прийдешніх поколінь.

Необхідно зазначити, що підвищити ефективність залучення природних ресурсів та елементів довкілля у господарський оборот можна на основі масштабних інституціональних трансформацій, що переведуть сферу ресурсоспоживання на новітні форми господарювання.

Враховуючи зазначене вище, перспективним напрямком подальших досліджень є розгляд соціальних трансформацій як фактору впливу на параметри ресурсоспоживання. Чималу значимість для дослідження тематики має аналіз сучасних тенденцій ресурсокористування в контексті цивілізаційних детермінант.

Список використаних джерел:

1. Акментина О.Г. Правове регулювання відносин у сфері довкілля в Європейському союзі та в Україні / О.Г. Акментина, І.М. Андрущенко, О.Ю. Биченко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 580 с.
2. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування. / Т.П. Галушкіна. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 480 с.
3. Герасимчук З.В. Трансформація інституціонального механізму природокористування в умовах глобалізації: екологічні імперативи та системні суперечності: [монографія] / З.В. Герасимчук, І.М. Вахович, В.А. Голян, А.О. Олексюк. – Луцьк: «Надстир'я», 2006. – 228 с.
4. Кашенко О.Л. Екологічна сутність економічних категорій / О.Л. Кашенко. – Суми: «Довкілля», 2001. – 132 с.
5. Микієвич М.М. Європейське право навколишнього середовища: [навч. посіб.] / М.М. Микієвич, Н.І. Андрусевич, Т.О. Будякова. – Львів, 2004. – 256 с.
6. Новицький В.Є. Економічні ресурси цивілізаційного розвитку / Валерій Євгенович Новицький. – К.: НАУ, 2004. – 268 с.
7. Хвесик М.А. Інституціональна модель природокористування в умовах глобальних викликів / М.А. Хвесик, В.А. Голян. – К.: Кондор, 2007. – 480 с.

УДК 339.7 (045)

ДУДЧАК В.І.,

Інститут міжнародних відносин НАУ,
кафедра міжнародного права, к.е.н., доц.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ МІЖ ДЕРЖАВАМИ – ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Анотація. В статті пропонується механізм реформування існуючої системи міжнародних розрахунків і запровадження замість національних вільноконвертованих валют, інтернаціональної розрахункової валюти для забезпечення розрахунків між державами. Запропонована назва інтернаціональної розрахункової валюти – «Гео» і назва 1/100 частини цієї валюти – «конті».

Ключові слова: система міжнародних розрахунків, вільноконвертована валюта, інтернаціональна розрахункова валюта Гео, конті.

Annotation. The mechanism of reforming the existing system of international payments and the introduction of international settlement currency for the providing transaction between the countries, rather than freely convertible national currency, are proposed in the article. The name of the international settlement currency – "Geo" and the title of 1/100 of this currency – "Conti" are proposed too.

Keywords: system of international settlements, freely convertible currency, international settlement currency Geo, Conti.

Незаперечним фактором є те, що зовнішньоекономічні відносини (ЗЕВ) є потужним фактором підвищення ефективності національної економіки. Через механізм ЗЕВ економіка окремої держави отримує необхідні їй матеріали, сировину, обладнання і експортує власну продукцію та сировину. Як відомо, розрахунок за експортно-імпортні операції між державами здійснюється так званою вільноконвертованою валютою. Основною такою валютою для міжнародних розрахунків в усьому світі є долар США.

В результаті цілого ряду факторів, долар США перетворився фактично в єдину і як мінімум, головну валюту міжнародних розрахунків на протязі вже майже шести десятиліть. Не аналізуючи різні фактори, які забезпечують національній валюті окремої держави статус вільноконвертованої валюти, акцентуємо увагу на такій ознаці долара США як його національна належність. Підкреслимо, що серед всіх валют світу на долю долара США припадає абсолютно переважна частка міжнародних розрахунків. І це означає, що переважна кількість країн світу для розрахунку за свої експортно-імпортні операції не може використовувати свою національну валюту, а тільки вільноконвертовану, головним чином долар США, тобто **національну** валюту Сполучених Штатів Америки.

Той факт, що основною світовою валютою у сфері міжнародних розрахунків є **національна** валюта США надає цій країні фантастичні переваги перед всіма іншими країнами світу. Варто звернути увагу на тривіальні речі, які немов би за якоюсь надзвичайно владною вказівкою замовчуються, не обговорюються, ігноруються у науковому і владному середовищі – це **переваги**, які отримує країна, національна валюта якої отримує статус вільноконвертованої і використовується у сфері розрахунків між державами. Наприклад, якщо в країні з'являється будь-який закордонний товар, то це означає, що він пересік кордон цієї держави і опинився на її території. В той же час це означає, що в зворотному напрямі з цієї країни повинна через її кордон піти валюта, але не національна (якщо вона не вільноконвертована), а тільки вільноконвертована і такою переважно і є **національна** валюта США. Тобто, якщо певна держава потребує будь-якого імпорту (товарів, послуг) вона повинна мати у своєму розпорядженні національну валюту США, їхній долар. Звідси і факт накопичення практично кожною державою світу вільноконвертованих валют, серед яких лєвова частка припадає на долар